

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP)

เครื่องชี้วัด (Indicator) สะท้อนสถานะเศรษฐกิจและสังคม

ถือเป็นที่ยอมรับกันว่า “ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด” (Gross Provincial Product : GPP) นั้น เป็นเครื่องมือที่ชี้วัดถึงด้านผลรวมของมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นในจังหวัดในช่วงระยะเวลาหนึ่งปี

“GPP” คืออะไร

- GPP (Gross Provincial Product) หรือที่เรียกว่า “ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด” ก็คือ ผลรวมของมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Product) ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าเพิ่ม (Value added) จากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดที่ผลิตขึ้นภายในขอบเขตของจังหวัด

จุดประสงค์ของการจัดทำ GPP

- เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัด (Indicators) สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์และขีดความสามารถทางด้านเศรษฐกิจในระดับจังหวัด รวมถึงใช้สำหรับการประยุกต์เป็นข้อมูลด้านสถิติพื้นฐานเพื่อวางกรอบทิศทาง รวมถึงกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด

รูปแบบ/วิธีการจัดทำ GPP

- ปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบกระบวนการเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) โดย 2 ลักษณะ ได้แก่

1. วิธีการแบบบนลงล่าง (Top Down) หรือ วิธีการทางอ้อม ซึ่งถือเป็นลักษณะของการจัดทำข้อมูลสถิติโดยการกระจายผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) เป็นรายจังหวัดตามสัดส่วนเครื่องชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ

2. วิธีการแบบล่างขึ้นบน (Bottom Up) หรือ วิธีการทางตรง ถือเป็นรูปแบบการดำเนินการเพื่อจัดทำข้อมูลสถิติ โดยการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจริงตามสาขาหรือกิจกรรมการผลิตภายในจังหวัด

การจำแนกประเภทกิจกรรมการผลิต

- กิจกรรมการผลิตในแต่ละสาขา/โครงสร้างการผลิต สามารถจำแนกประเภทได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะการจัดหมวดหมู่ตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย (Thailand Standard Industrial Classification : TSIC) ซึ่งใช้มาตรฐาน TSIC พ.ศ. 2552 (TSIC 2009) โดยจำแนกประเภทกิจกรรมการผลิตแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ จำนวน 21 หมวด/สาขา ประกอบด้วย

- 1.1) หมวดใหญ่ A : สาขาการเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง
- 1.2) หมวดใหญ่ B : สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน
- 1.3) หมวดใหญ่ C : สาขาการผลิต
- 1.4) หมวดใหญ่ D : สาขาไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ
- 1.5) หมวดใหญ่ E : สาขาการจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 1.6) หมวดใหญ่ F : สาขาการก่อสร้าง
- 1.7) หมวดใหญ่ G : สาขาการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์
- 1.8) หมวดใหญ่ H : สาขาการขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า
- 1.9) หมวดใหญ่ I : สาขาที่พักแรม และบริการด้านอาหาร
- 1.10) หมวดใหญ่ J : สาขาข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร
- 1.11) หมวดใหญ่ K : สาขากิจกรรมทางการเงิน และการประกันภัย
- 1.12) หมวดใหญ่ L : สาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
- 1.13) หมวดใหญ่ M : สาขากิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ
- 1.14) หมวดใหญ่ N : สาขากิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุนอื่น ๆ
- 1.15) หมวดใหญ่ O : สาขาการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ
- 1.16) หมวดใหญ่ P : สาขาการศึกษา
- 1.17) หมวดใหญ่ Q : สาขากิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์
- 1.18) หมวดใหญ่ R : สาขาศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ
- 1.19) หมวดใหญ่ S : สาขากิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ
- 1.20) หมวดใหญ่ T : สาขากิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการที่ทำขึ้นเองเพื่อใช้ในครัวเรือน ซึ่งไม่สามารถจำแนกกิจกรรมได้อย่างชัดเจน
- 1.21) หมวดใหญ่ U : สาขากิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก (ไม่คำนวณ)

2. ลักษณะการจัดประเภทตามลำดับขั้นตอนการผลิต โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามความสัมพันธ์ในกระบวนการผลิต หรือสาขาที่ผลิต คือ

2.1) **สาขาปฐมภูมิ หรือ การผลิตขั้นแรก** ซึ่งเป็นการผลิตที่ได้จากธรรมชาติโดยตรง มีขั้นตอนวิธีการผลิตง่ายไม่ยุ่งยาก และเป็นการนำวัตถุดิบไปแปรสภาพก่อน แล้วจึงจะแปลงสภาพเป็นผลผลิตที่สามารถสนองในความต้องการได้ เช่น การเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์

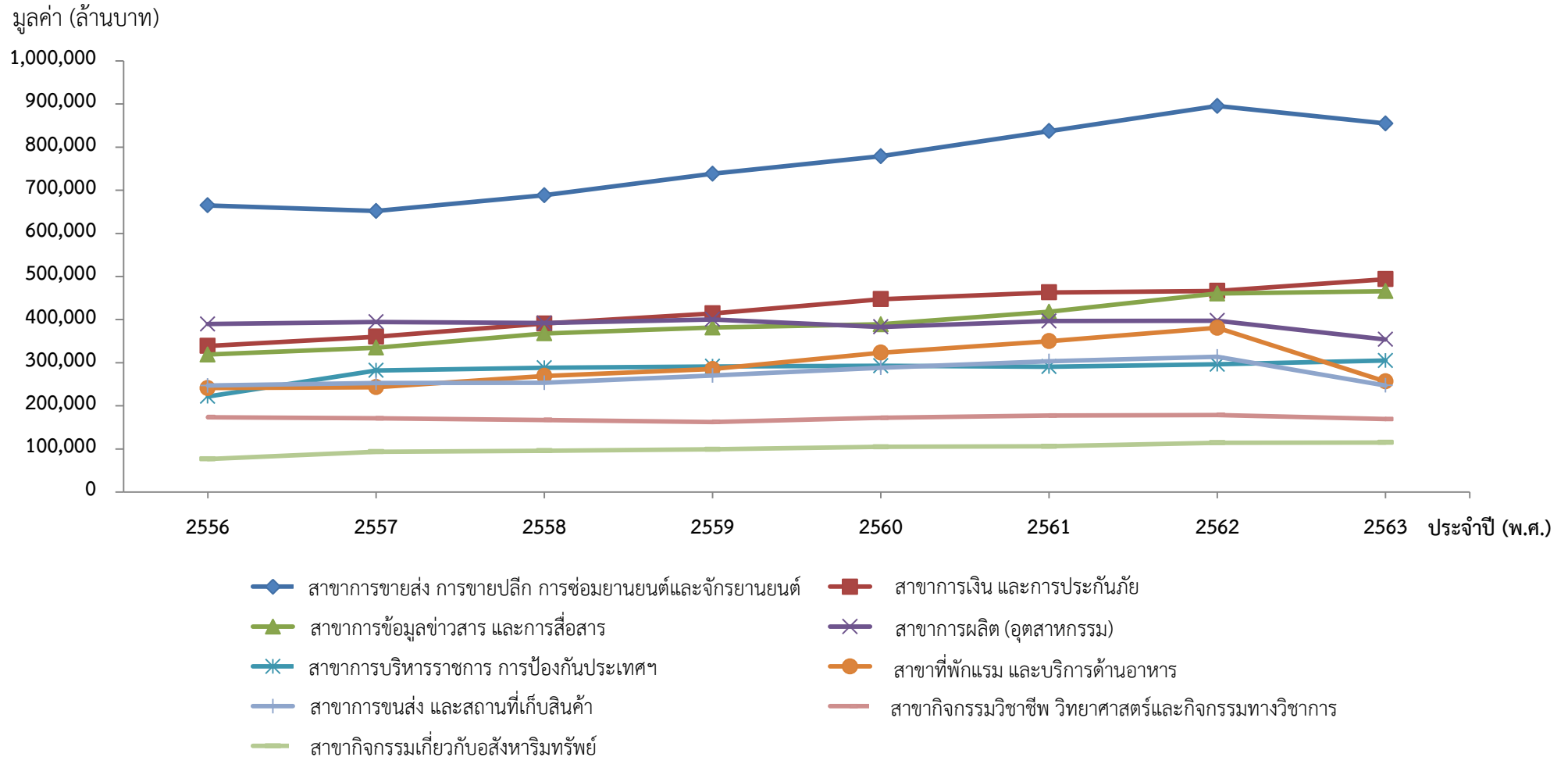
2.2) **สาขาทุติยภูมิ หรือ การผลิตขั้นที่สอง** ถือเป็นการผลิตที่นำเอาผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบมาแปรสภาพ ซึ่งมีกรรมวิธีในการผลิตที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น โดยจะต้องอาศัยเครื่องมือและอุปกรณ์เพื่อเป็นปัจจัยในการผลิตเพิ่มมากขึ้น เช่น การนำผลผลิตทางด้านการเกษตรเพื่อแปรรูป

2.3) **สาขาทุติยภูมิ หรือ การผลิตขั้นที่สาม** เป็นรูปแบบการผลิตในลักษณะของการบริการ เช่น การขนส่ง การค้าส่ง การค้าปลีก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการธนาคาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผลผลิตนั้นมีการเคลื่อนย้ายจากการผลิตในขั้นที่หนึ่งไปสู่ขั้นที่สองและสามารถนำกลับไปสนองตอบผู้บริโภค ให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ

การจัดทำ GPP ของกรุงเทพมหานคร

- กรุงเทพมหานครได้นำเอารูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ด้วยวิธีการทางอ้อม หรือ **แบบบนลงล่าง (Top down)** ซึ่งจัดทำขึ้นโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และถือเป็นการจัดทำตัวเลขสถิติในภาพรวมของประเทศที่เป็นทางการและนำเสนอเผยแพร่ให้แก่หน่วยราชการ หรือองค์กรต่างๆ รวมทั้งกรุงเทพมหานครสำหรับนำมาใช้ประโยชน์ในด้านงานวิเคราะห์และการดำเนินการศึกษา อาทิ การวิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างการผลิตของกรุงเทพมหานครที่มีผลกระทบเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่างๆ และสามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ขนาดของเศรษฐกิจกับพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ โดยในปัจจุบันซึ่งพบว่าข้อมูลด้านมูลค่าการผลิต (GPP) ของกรุงเทพมหานครจากการอ้างอิงข้อมูลสถิติของทาง สศช. ได้ข้อมูลภาพรวมว่ากรุงเทพมหานครมียอดผลิตภัณฑ์มวลรวมโดยเฉลี่ยคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 เมื่อเปรียบเทียบกับยอดสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ประกอบกับมีลักษณะในรูปแบบกระบวนการผลิตโดยส่วนใหญ่อยู่ในขั้นการผลิตขั้นที่สาม หรือเรียกหมวดสาขาการผลิตนี้ว่า **“สาขาทุติยภูมิ”** ที่มีพื้นฐานการผลิตในงานด้านบริการเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ข้อมูลภายในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา พบว่าผลในการจัดเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2563 อธิบายได้ว่า มีจำนวนปริมาณการผลิตโดยหากคำนวณจากยอดสถิติมูลค่าการผลิตเฉพาะในสาขาเศรษฐกิจหลักตามโครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนซึ่งกระจุกตัวอยู่ใน 9 หมวด/สาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีก , สาขาการเงิน และการประกันภัย , สาขาข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร , สาขาการผลิต (อุตสาหกรรม) , สาขาบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ , สาขาที่พักแรม และบริการด้านอาหาร , สาขาการขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า , สาขากิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และกิจกรรมทางวิชาการ และสาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ดังแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดแนวโน้มภาพรวมของมูลค่าการผลิตขั้นที่สามของหมวดหมู่/สาขาการผลิตที่สำคัญดังกล่าวตามกราฟที่ 1 ดังนี้

กราฟที่ 1 : แสดงแนวโน้มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ของกรุงเทพมหานคร
แยกตามรายสาขา/กิจกรรมที่มีมูลค่าการผลิตสูงสุด จำนวน 9 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2563

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำกราฟแสดงแนวโน้มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ของกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2563

อ้างอิงข้อมูลจากรายงานสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ.2563 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (www.nesdc.go.th)

ที่มา : สรุปรวบรวมข้อมูลการจัดทำรายงานแนวโน้มสถิติโดยกลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจและการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร

โดยภาพรวมซึ่งจะเห็นแล้วว่าตัวเลขสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Provincial Product : GPP) ของจังหวัด นั้น มีความสำคัญในฐานะที่เราสามารถจะนำมาประยุกต์เพื่อใช้สำหรับเป็นเครื่องมือ หรือตัวชี้วัดที่สำคัญ ทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อวัดถึงระดับการเจริญเติบโตและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ภายในจังหวัดแต่ละจังหวัดได้ ดังนั้น ในเรื่องดังกล่าวแม้ว่าปัจจุบันกรุงเทพมหานครไม่ได้มีการดำเนินการ เพื่อรวบรวมและจัดทำตัวเลขสถิติ GPP ของทางกรุงเทพมหานครเอง แต่อย่างไรก็ดีก็ได้อาศัยนำเอา “วิธีการทางอ้อม” หรือ วิธีการแบบบนลงล่าง (Top Down) เพื่อมาประยุกต์ใช้ศึกษาเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ ในแต่ละสาขาของกิจกรรมการผลิตที่เกิดขึ้นภายในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ในการนี้ จึงได้พิจารณาสรุป ภาพรวมรายละเอียดในด้านการดำเนินการจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Provincial Product : GPP) ของกรุงเทพมหานคร ดังแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดโดยสังเขปตามแผนผังที่ 1 ดังนี้

แผนผังที่ 1 : แสดงการสรุปภาพรวมในการจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Provincial Product : GPP) ของไทย และของกรุงเทพมหานคร

GPP
คืออะไร

GPP (Gross Provincial Product) หรือ
“ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด” คือ ผลรวมของมูลค่าการผลิตสินค้า
และบริการขั้นสุดท้าย (Final Product) ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าเพิ่ม
(Value added) จากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด
ที่ผลิตขึ้นในขอบเขตของจังหวัด

ประโยชน์

เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัด (Indicators) ให้เห็นถึง
สถานการณ์และขีดความสามารถทางด้าน
เศรษฐกิจในระดับจังหวัด สำหรับประยุกต์
ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางกรอบทิศทาง
เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ
ของแต่ละจังหวัด

GPP
กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครอาศัยการอ้างอิงสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
(GPP) โดยทางอ้อม หรือด้วยวิธีแบบบนลงล่าง (Top down) ซึ่งจัดทำ
โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
เพื่อใช้เป็นสถิติอ้างอิงแบบทางการ สำหรับประยุกต์ในการวิเคราะห์
ภาพรวมโครงสร้างการผลิตของกรุงเทพมหานครที่เชื่อมโยง
เศรษฐกิจของประเทศและเพื่อเปรียบเทียบระดับการเจริญเติบโต
กับแต่ละจังหวัดของไทย

GPP กรุงเทพ
มหานคร
ปัจจุบัน

วิธีการ
จัดทำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำหนดรูปแบบด้านการดำเนินการ
เพื่อจัดทำข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)
ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. วิธีการแบบบนลงล่าง (Top Down) หรือ วิธีการทางอ้อม
2. วิธีการแบบล่างขึ้นบน (Bottom Up) หรือ วิธีการทางตรง

กิจกรรมการผลิตของจังหวัด สามารถจำแนกประเภทได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้
1. ลักษณะการจัดหมวดหมู่ตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย
(Thailand Standard Industrial Classification : TSIC) ตามมาตรฐาน ปี 2552 จำแนกประเภท
กิจกรรมการผลิต โดยแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ จำนวน 21 หมวด/สาขา
2. ลักษณะการจัดประเภทตามลำดับขั้นตอนการผลิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน
ตามลำดับกระบวนการผลิต หรือหมวดหมู่การผลิต คือ
2.1) สาขาปฐมภูมิ 2.2) สาขาทุติยภูมิ 2.3) สาขาทติยภูมิ

การจำแนก
ประเภท

ที่มา : กลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจและการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร